

Prof. Dr. Hamdi Suat Aknar'ın ve çalışmalarının, ölümünün 70. yılında, Türk Tıp Tarihi açısından güncel önemi*

*Current importance of Prof. Dr. Hamdi Suat Aknar and his studies with respect to Turkish Medical Science History in 70 th. year anniversary of his death**

Prof. Dr. M. Şerefettin Canda

Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi Patoloji Anabilim Dalı, İnciraltı-İzmir

Özet

Amaç: Prof. Dr. Hamdi Suat Aknar Türkiye'de çağdaş anlamda patolojinin kurucusudur. Prof. Dr. Hamdi Suat Aknar 1873 yılında Harput'da doğmuş ve 1936 yılında İstanbul'da ölmüştür. Amacımız Prof. Dr. Hamdi Suat Aknar'ı ölümünün 70. yılında, Elazığ'da anmak ve genç kuşaklara tanıtmaktır.

Öğrenimi: Prof. Dr. Hamdi Suat Aknar, 1899'da İstanbul'da Tıp Fakültesi'ni bitirdi. 1899-1904 yıllarında Almanya'da patoloji eğitimi gördü. Türkiye'de 26 yıl (1907-1933) İstanbul'da Tıp Fakültesi'nde çalıştı. Türkiye'de tıp ve patoloji eğitimine büyük katkısı oldu.

Yayınları: Toplam 46 adet yayını vardır. Bunların ikisi kitaptır: Genel Patoloji (Teşrih-i Marazi-i Umumi, 1914) ile Otopsi ve Adli Tıpta Önemi (Fethi Meyyit ve Tıbbi Adlîde Ehemmiyeti, 1921). Makaleler 44 adet olup, bunların 29'u Almanca, 10'u Fransızca, 5'i Türkçedir.

Sonuç: Prof. Dr. Hamdi Suat Aknar, Türkiye'de Çağdaş Patolojinin kurucusudur. Ayrıca, Türkiye'de Kanser savaşı, coğrafi patoloji, deneysel patolojinin de öncüsüdür. İstanbul Üniversitesinde, kitaplarını Latin harfleri ile ilk yayınlamıştır. 1933 yılında İstanbul'da "Kanserle Mücadele ve Taharri Cemiyeti"ni kurdu. Öğrencilerinden Prof. Dr. Perihan Çambel 17 Şubat 1947'de Ankara'da, Türk Kanser Savaş ve Araştırma Kurumu'nun kurulmasını sağlamıştır. Uluslararası Patoloji ve Kanser Kongrelerinde Türkiye'yi temsil etmiştir. Yayınları yabancı dergilerde yayınlanmıştır. Türkiye'yi patoloji alanında yurt dışında temsil eden ilk bilim adamıdır. Bu çalışmaları ile günümüzde patolojinin gelişmesine çok önemli katkıları olmuştur.

Anahtar sözcükler: Prof. Dr. Hamdi Suat Aknar, Türkiye'de çağdaş patoloji, deneysel patoloji, coğrafi patoloji.

* Bu çalışma 2. Türkiye Ekopatoloji Kongresi-Bölgesel Toplantı (28-Haziran - 2 Temmuz 2006, Elazığ - Sivrice)'de poster bildiri olarak sunulmuştur.

Summary

Aim: Prof. Dr. Hamdi Suat Aknar is the founder of pathology in Turkey, in modern sense. Prof. Dr. Hamdi Suat Aknar, was born in Harput in 1873 and died in Istanbul, in 1936. Our aim is to commemorate him in Elazig which is his birth place, in his 70th year of death and introduce him to new generations.

Educational background: Prof. Dr. Hamdi Suat Aknar, was graduated from Faculty of Medicine in 1899 in Istanbul. He studied pathology from 1899 to 1904, in Germany. Then, he studied in Faculty of Medicine in Istanbul for 26 years (1907- 1933). He made substantial contributions to medicine and pathology education in Turkey.

Publications: Total number of his publications is about 46. Two of them are books entitled "General Pathology" and "Autopsy and its Significance in Forensic Medicine". Of 44 articles, 29 were in German, 10 were in French and 5 were written in Turkish.

Result: Prof. Dr. Hamdi Suat Aknar is the founder of pathology in Turkey, in modern sense. Besides, he is the pioneer in cancer research and control, geographical pathology and experimental pathology in Turkey. He was the first pathology professor, who published his books in Latin characters in Istanbul University. In 1933, he founded "The Association for Cancer Control and Prevention". Prof. Dr. Perihan Cambel, the student of him, reconstituted the foundation of Turkish Association for Cancer Research and Control in Ankara. He represented Turkey abroad in International Pathology and Cancer Conferences. His publications were published in international medical journals. He was the first scientist who represented Turkey in international arena. He made great contributions to the development of pathology which influenced present Turkish medicine.

Key words: Prof. Dr. Hamdi Suat Aknar, modern pathology in Turkey, experimental pathology, geographical pathology

* Presented 2nd Turkish Ecopathology Congress in Elazığ-Sivrice, 28th Jun -2nd July 2006.

Bu çalışmada, Türkiye’de çağdaş patolojinin kurucusu olan Prof. Dr. Hamdi Suat Aknar’ın yaşamı, bilimsel çalışmaları, bilimsel yapıtları, öncü olarak yaptığı işler, toplumsal çalışmaları ile bu çalışmaların Türk Patoloji Tarihi içindeki yeri ve Türkiye için güncel önemi üzerinde durulacaktır.

Prof. Dr. Hamdi Suat Aknar 1873 yılında Elazığ-Harpur’da doğmuş ve 1936 yılında İstanbul’da vefat etmiştir (1-6). Türkiye’de çağdaş anlamda tıp eğitiminin ve patoloji eğitiminin kurucusu olup, 1899-1904 döneminde Gülhane adına Almanya’da Patoloji eğitimi görmüştür (3,4,6-8).

Prof. Dr. Süreyya Tanay, 1967 yılında Ankara’da yayınlanan Genel Patoloji Kitabı’nda şöyle demektedir: “1908 Meşrutiyet İnkılabı’ndan sonra, Hocam Hamdi Suat Aknar’ın Patoloji Kürsüsü modern öğretimin başlangıcı olmuştur.” (3,4,7).

Prof. Dr. Hamdi Suat Aknar, Patolojinin bir çok yan dalında, kanser savaşında ve toplumu bilgilendirmede de öncü çalışmalar yapmıştır.

Prof. Dr. Osman Nuri Aker 1961 yılındaki, “Türkiye’de Kanser Mücadelesinin Alemdarı, Hamdi Hoca” adlı yazısında şöyle yazmıştır: “Müspet ilimlerde adını ebedileştiren faniler, bir millet tarihinde olduğu kadar, bütün bir medeniyet aleminde de sayılı simaları teşkil ederler, İşte bunlardan birisi de Hamdi Suat Hoca’dır. Hamdi Hoca, kendinden sonra yetişen tıp kervanı yolcularını, kendi izinde ve ışığında yürütebilen muvaffak, bahtiyar, örnek bir ilim adamı ve Hoca idi.” (3,4).

Ölümünün 10. yılında değerli arkadaşları, yetiştirdiği binlerce öğrencileri ile, günün tıp dünyasının ileri gelenleri ve yöneticileri Gureba Hastanesi’nde bir tören yaparak, Hastanenin Patoloji Laboratuvarı’na “**Hamdi Suat Aknar Laboratuvarı**” adını vermiştir. Bu törendeki konuşmacılardan ve Hamdi Suat Aknar ile birlikte 25 yıl çalışmış olan Prof. Dr. (Tbp. General) Tevfik Sağlam

uzun konuşmasında şunları söylemiştir: “Aziz dostum! Bahtiyarsın, dimdik duran ve günden güne gelişen bir eserin var. Türk Tıp Tarihi’nde saygı ve sevgi ile anılan güzel bir adın var. Geç de olsa, seni kemaliyle tanıyan ve değerini bilen büyük bir insan kütlesi var ve nihayet her vakit manevi huzurunda saf saf el bağılıyacak olan ölmez Türk Gençliği var. Ne mutlu sana!”(6).

Bu yıl, ölümünün 70. yılında Hamdi Suat Aknar’ı, Ekopatoloji Derneği (İzmir), Türkiye Ekopatoloji Dergisi (TEPD) ve Elazığ Fırat Üniversitesi Tıp Fakültesi Patoloji Anabilim Dalı ile birlikte, doğum yeri olan Elazığ (Harpur)’da anıyoruz. 2. Türkiye Ekopatoloji Kongresi, Prof. Dr. Hamdi Suat Aknar’ı anmak ve yeni kuşaklara tanıtmak için de iyi bir aracı olmuştur.

Amacımız, Türkiye’de, çağdaş tıp bilimlerinin ve patolojinin 100 yıllık gelişiminde, çağdaş patolojinin kurucusu ve öncüsü olan Prof. Dr. Hamdi Suat Aknar’ın, çalışmalarının ve yapıtlarının 1904’den günümüze ulaşan çizgide, güncel önemini vurgulamak ve genç bilim adamlarına tanıtmaktır.

Özgeçmişi

Prof. Dr. Hamdi Suat Aknar 1873 yılında, Harpur’da doğdu (Resim 1-5). Babası Yüzbaşı Hasan Bey aslen Arapgir İlçesi’ne 10 km uzaklıktaki Tepte Köyü’ndendir. O dönemde Harpur, Osmanlı Devleti’nin büyük bir ili olup, Arapgir de Harpur’a bağlıdır. İlk ve Orta öğrenimini Elazığ (Harpur Askeri Rüştiyesi, 1890) ve İstanbul (Çengelköy Kuleli Askeri Tıbbiye İdadisi, 1893)’da yaptı (3,4,6).

Daha sonra Askeri Tıbbiye’ye girdi, 1898’de staj dönemi Gülhane’de Rieder Paşa ve Deike (Deyhce)’nin yanında Patolojik Anatomi Bölümü’nde yaptı. Bu arada Rieder Paşa’nın dikkatini çekti. 1899’da “Doktor Yüzbaşı” olarak okulu bitirdi (1-10).

Resim 1-5. Prof. Dr. Hamdi Suat Aknar (1873 Harpur-1936 İstanbul). Bu dizideki 5. Resim, Prof. Dr. Hamdi Suat Aknar’ın 1933 yılında Madrid Kanser Kongresi’ne giderken ve Üniversiteden ayrılmadan hemen önceki döneme aittir.

1899 yılında Rieder Paşa'nın önerisi ile Almanya'ya gönderildi, 4 yıl değişik kentlerde, değişik laboratuarlarda ve hocaların yanında çalıştı (Tablo I), Patoloji Uzmanı oldu ve 1904 yılı sonunda İstanbul'a döndü (2-6,9).

Tablo I. Almanya'da (1899-1904), çalıştığı kentler, bölümler ve hocalar.

1. Kiel Üniversitesi
Flemming ve Meves'in yanında Anatomi ve Histoloji,
Heller'in yanında Patoloji çalıştı.
2. Würzburg Üniversitesi Anatomi Enstitüsü
Köllinger, Stör ve Rindfleisch yanında çalıştı
3. Leipzig Üniversitesi
Doktora Tezi (Marchand ile) (*İnsan vebasında lenfadenopatiler, retiküloendotelial hücrelerin tanımı ve bunların ilk kez fagositik özelliklerinin tanımı*) (1904).
4. Hamburg Eppendorf Hastanesi Patoloji Enstitüsü
5. Berlin Patoloji Enstitüsü

Almanya'daki eğitimini kapsamlı biçimde yaparak, yurda dönen Hamdi Suat Aknar (1904 yılı sonu), O zamana dek Gülhane'de Profesör Deike (Deyhce) tarafından yönetilmekte olan Patolojik Anatomi (Teşrih-i Marazi) Hocalığına getirildi (1904) ve Türkiye'de Çağdaş Patoloji'nin kurucusu oldu (1- 10).

Hamdi Suat Aknar, bu okulda 2 yıl çalıştı ve Okul Müdürü Wieting Paşa ile geçinemediğinden ayrıldı, Düyun-u Umumiye Yönetiminden iş istedi ve Yemen (Half Tuzlası)'de görevlendirildi (1905-1906) (6).

"Hamdi Hoca", Bir yandan İstanbul'da eğitim, öğretim ile uğraşırken bir yandan da; ülkenin değişik bölgelerinde görev aldı (3-4,6).

Aradan 3-4 ay gibi kısa bir süre geçmişti ki, yeni kurulan Mulkiye (Sivil) Tıbbiyesi'nde Patolojik Anatomi Hocalığı için çağrıldı. Böylece 1906'da yeni kurulan Kadırga Tıp Fakültesi Patoloji Hocası olarak atandı. Burada ancak 1 yıl çalışabildi. Çünkü Meşrutiyet ile birlikte Mekteb-i Tıbbiye-i Askeriye-i Şahane (Kuruluş: 1839) ile Mekteb-i Tıbbiye-i Mülkiye (Kuruluş: 1867) birleştirildi ve Patolojinin başına Binbaşı rütbesindeki Hamdi Suat Aknar yeniden getirildi (1907) (6).

Gülhane'nin başındaki Prof. Dr. R. Rieder'in isteği ile Haydarpaşa'da yapılan görkemli bina, Darulfünun-ı Osmanî Tıp Fakültesi oldu (1907) (Resim 6). Bu dönemde, patolojinin başına atanan Hamdi Suat Aknar,

31 Mayıs 1933 günü, İstanbul Darulfünun'u, İstanbul Üniversitesi adını alana dek, toplam 26 yıl süre ile bu görevde kaldı (1-11).

Resim 6. Gülhane'nin başındaki Prof. Dr. R. Rieder'in önerisiyle Haydarpaşa'da yapılan görkemli bina, Darulfünun-ı Osmanî Tıp Fakültesi (1907). Prof. Dr. Hamdi Suat Aknar, 1907'de, bu hastanedeki Patoloji Kürsüsü'nün başına getirildi ve 31 Mayıs 1933 gününe dek bu görevde kaldı.

Hamdi Suat Aknar, Gülhane'deki görevi sırasında, önce 1912 Balkan Savaşı'nda ve daha sonra 1915'de (I. Dünya Savaşı'nda) Kafkas Cephesi'nde görevlendirildi. Doğu Cephesinde Tifüs hastalığı (Bit ile bulaşan riketsia) nedeni ile büyük yıkım yaşanmaktaydı. Bunu gören Hükümet, Hamdi Suat Aknar'ı Kızılay (Hilal-i Ahmer) adına Erzurum ve Erzincan'a gönderdi. Hamdi Suat Hoca burada, hem Askeri Hekim hem de Kızılay adına salgın hastalıklarla ve Tifüs ile savaştı, ilk "Tifüs Aşısı" sayılabilecek öncü çalışmalar yaptı (3-4,6).

Savaş sonrası, Gülhane'ye döndükten sonra, bilimsel çalışmalara önem verdi, 1925 yılında Gureba Hastanesi'nde ayrıca bir "Kanser Bölümü" açtı ve "Kanserle Mücadele ve Taharri Cemiyeti" bu çalışmaların sonucu duyulan bir gereksinim olarak kuruldu. Ayrıca bilimsel çalışmalarını sürdürdü, yerli ve uluslararası alanda, çok sayıda yayın yaptı. Bu yayınlar, uluslararası alanda, ülkemizden yapılan ilk patoloji yayınlarıdır (6).

Hamdi Suat Aknar'ın en önemli özelliği, uluslararası alandaki tanınırlığı, etkileri ve çalışmalarıdır. Önce Varşova Askeri Tıp, daha sonra Danzig Alman Patoloji Cemiyeti Kongreleri'ne katıldı. 1930'da Azerbaycan Baku'deki Sovyetler Birliği Tıp Kongresi, 1931'de Cenevre'de Coğrafi Patoloji Kongresi, 1933'de de Madrid Tıp Kongresi'ne katıldı. Ölümünden 10 yıl sonra çıkan Mahain'in "Kalp Tümörleri" adlı kitabında, Hamdi Suat Aknar'ın perikart sarkomlarına "Coelothelioma" adını verdiği ve embriyolojik açıklamasını yaptığı "uzun uzadıya" anlatılmıştır (6).

Ayrıca, Washington'daki Silahlı Kuvvetler Patoloji Enstitüsü'nün Karaciğer Patolojisi Uzmanı Prof.

Semetana da uluslararası toplantılardaki katılımcılığı ve katkıları nedeniyle, Hamdi Suat Aknar'ın önemine değinen konuşmalar yapmıştır. Örneğin Semethana, Hamdi Hoca için şöyle demiştir: "...Hamdi bahsettiği gibi, Washington' daki Silahlı Kuvvetler Patoloji Enstitüsü'nde sonra Batı ve Orta Avrupa'nın en ünlü Patologları söz alırdı..."(6).

Yine bu yıllarda, İstanbul'daki yeni gelişmeler sonucu ve yanlış bir uygulama yapılarak, Hamdi Suat Aknar, Fakülte dışında kalınca, Hamdi Suat Aknar'nın değerini çok iyi bilen ve Tıbbiye'den sınıf arkadaşı olan Sağlık Bakanı Dr. İ. Refik Saydam Gureba Hastanesi'nde yeni bir Patoloji laboratuvarı açılmasını sağlayarak, başına Hamdi Suat Aknar'ı getirmiş ve Hamdi Hoca 3 yıl süre ile burada, kendine özgü "ciddiyet ve sessizliği" içinde çalışmalarını sürdürmüştür. 13 Mart 1936'da tuberkuloz ve şeker hastalıkları sonucu, Heybeliada Senatoryumu'nda vefat etmiştir. Tüm Üniversite Gençliği ve arkadaşlarının elleri üzerinde görkemli bir tören ile Edirnekapı Şehitliği'nde toprağa verilmiştir. Mezar taşının yazıtı şöyledir: "*Haydarpaşa Tıp Fakültesi Teşrihi Marazi Müderrisi Profesör Doktor Hamdi Suat. Bu taş sade bir hayatı, yorulmaz bir sayı örtüyor.*"(6).

Sonuç olarak, "*Hamdi Suat Aknar, daima düşünen, az konuşan, iddiasız, bilimsel amaçla çalışan, özverili bir hoca idi.*"(6)

Prof. Dr. Hamdi Suat Aknar, İstanbul Darülfünun Tıp Fakültesi'nde görevde kaldığı 26 yıl içinde (1907-1933) yüzlerce öğrenci yetiştirdi. Ayrıca bilimsel çalışmalar ve kitaplar yazdı (3-6).

Kuruculuk (1-10)

- Çağdaş patolojinin kuruluşu, GÜLHANE 1904,
- İstanbul Üniversitesinde Patoloji Anabilim Dalı (1907-1933),
- Deneysel patoloji,
- Kanslerle Mücadele ve Taharri Cemiyeti (İstanbul, 1933),
- Uluslararası Coğrafi Patoloji'nin kurucu üyesi.

Yenilikler, ve ulusal alandaki etki ve katkıları (1-10)

- Eğitim sistemini değiştirdi,
- Pratik uygulamalar yaptırdı,
- Bilimsel araştırmalara önem verdi,
- Deneysel çalışmalara önem verdi,
- Makroskopi Müzesi (1800 Kavanoz),

- Mikroskopi Preparat Arşivi,
- Hamdi erili, makroskopik dokuların rengini koruyan eriyik.
- Tifüs aşısı çalışmaları (1915, 1916).
- Patoloji'ye bayan asistan aldı.
- Türk ve dünya tıbbına katkılarda bulundu,
- Yüzlerce doktor, bilim adamı yetişmesine katkı sağladı.
- 1927 yılında toplanan 2. Ulusal Tıp Kongresi'nde, 1929 yılındaki 3. Ulusal Tıp Kongresi'nin ana konu olarak "kanseri" konusunu seçmesi ve işleminde etkili oldu. Bu, Türkiye'de ilk kez, ulusal düzeyde, "kanseri" konusunda yapılan bilimsel bir toplantıdır.
- Kitaplarını Atatürk'ün yazı devrimi ile yeni yazıya geçilmesi sonucu Latin harfleri ile yayınlanan ilk hocadır (Resim 7-8)

Orijinal çalışmalar

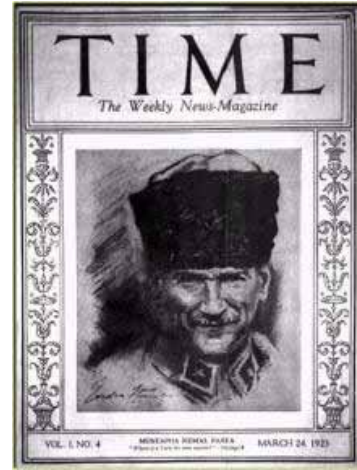
- DOKTORA TEZİ (Marchand ile, Leipzig Üniversitesi); "İnsan ve basında lenfadenopatilerin ve retikuloendotelial hücreler ile bunların ilk olarak fagositik özelliklerini tanımladı." "Ztschr F Hyg u infekkrankh" adlı Alman Tıp Dergisi'nde "Die Histologischen veränderungen bei der post des menschen" adı ile yayınlandı (1904).
- İlk kez 1904'de, Prof. Dr. Hamdi Suat Aknar'ın tanımladığı bu fagositik hücreler 1914'de Aschoff tarafından "retikuloendotelial" hücreler olarak tanımlandı.
- Coelothelima tanımı ve tanısı.
- Kanseri ile ilgili deneysel çalışmalar (Bitki ve deney hayvanları üzerinde,
- Tifüs aşısı çalışmaları, "İmmunolojik",
- Prekanseröz dermatozlar,
- Bitki kanserleri,
- Hamdi erili (eriyiği) "piyesleri renkleriyle korur".

İlk asistanları ve etkileri

- Dr. Semiramis Rifat Tezel
- Prof. Dr. Süreyya Tanay (1901-) (Resim 9)
- Prof. Dr. Kamile Şevki Mutlu (1906-1987) (Resim 10)
- Prof. Dr. F. Perihan Çambel (17.08.1909-14.01.1987) (Resim 11,12)
- Prof. Dr. Lütfi Aksu (Atatürk'ün ilk "tahdit" işlemini yapmıştır).

Türk Kanseri Savaş ve Araştırma Kurumu'nun kuruluşu

Hamdi Suat Aknar, 1933'de "Kanseri Mücadele ve Taharri Cemiyeti" kurdu (6). Kendisinden sonra, girişim

Resim 7-8. Gazi Mustafa Kemal, Latin yazısını öğretiyor (3 Kasım 1928) (10). Cuhuriyet'in kuruluşundan sonra, M. Kemal Atatürk'ün kapak olduğu Time Dergisi (24 Mart 1923).

Resim 9-12. Prof. Dr. Süreyya Tanay (1901-) Prof. Dr. Kamile Şevki Mutlu (1906-1987), Türk Kanser ve Savaş Kurumu'nu kuran Prof. Dr. Perihan Çambel (17.08.1909-14.01.1987).

yaşamadı. Buna karşın, öğrencilerinden Prof. Dr. F. Perihan Çambel (Resim 10,11), Hamdi Suat Aknar'ın "ideali" yaşatmak için, 56 arkadaşının gönüllü ve azimli uğraşları ile; 18 Şubat 1947'de Ankara'da "TÜRK KANSER ARAŞTIRMA VE SAVAŞ KURUMU"nu resmen kurdu (12,13).

Uluslararası yeri (6)

- Türkiye'yi uluslar arası alanda başarı ile temsil etti.
- 24. Alman Patoloji Kongresi (1927), ve 25. Alman Patoloji Kongresi (1929) (İki kez davetli olarak katıldı).
- Varşova Askeri Tıp Kongresi
- Baku, Azerbaycan (1930), Sovyetler Birliği Tıp Kongresi (Davetli olarak katıldı),
- Cenevre, Coğrafi Patoloji Kongresi (1931),
- Paris, "Deuxieme Congres International de Pathologie Comparee" (1932),
- Madrid Kanser Kongresi (1933),
- Marsilya, I. Akdeniz Hijyen Kongresi (1933),
- Dönemin önde gelen patoloğları arasındadır.

- Almanya ve Rusya'da Kongre Oturum başkanlığı yaptı,
- Amerikan Tıp Sözlüğü'ne girmiştir.

Uluslararası üyelikler

- Alman Patoloji Derneği'nin ilk Türk üyesi,
- Uluslararası Karşılaştırmalı Patoloji Kurumu üyesi,
- "Acta Cancrologica" Dergisi" (Editör: Gereb, Budapeşte) nin yayın kurulu üyesi,
- Uluslararası Coğrafi Patoloji Cemiyeti kurucu üyesi,
- "Societe Anatomique de Paris" in üyesi,

Bilimsel yayınları

Prof. Dr. Hamdi Suat Aknar'ın toplam 47 adet bilimsel yayınının, 7'si Türkçe (2'si kitap), 10'u Fransızca, 30'da Almanca dır (1'i Tez). (Tablo II, III).

Türkçe yayınlar; 5 makale ve 2 kitaptan oluşmuştur. Makaleler 1930, 1932, 1935 yıllarında yayınlanmıştır.

Kitapları; 1) Teşrih-i Marazi-i Umumi (GENEL PATOLOJİ), İstanbul, 1914, 2) Fethi Meyyit ve Tıbbi Adlide Ehemmiyeti (OTOPSİ ve ADLİ TIPTA ÖNEMİ), İstanbul, 1921.

Öğrencilere ders kitabı olarak ilki 1914, diğeri de 1921 yılında yayınlanmış ve 1928 yılına dek eski yazı ile 3 baskı yapmıştır. (1-10). 1929 ve 1930 yıllarında Kitaplarının 4. baskısını Latin harfleri ile bastırdı. Kitaplarını Latin harfleri ile yayınlayan ilk İstanbul Darulfünunu (Üniversite) hocasıdır. Atatürk devrimi ve "ABC devrimi" ile Latin harflerine geçmişti (3 Kasım 1928) (Resim 7,8) (11). Buna karşın İstanbul Darulfünunu'nun çoğu Hocası bu gelişmelere karşı duyarsızlık göstermekteydi. Sonuçta 1933 Üniversite Devrimi (Reform) gerçekleşti ve İstanbul Darulfünunu, İstanbul Üniversitesi adını aldı (31 Mayıs 1933).

Fransızca yayınların; 4'ü bildiri, 6'sı makaledir ve bunlar 1930-1935 yıllarına aittir. Bildiriler, Baku (1930), Paris (1932), Marsilya (1933), Madrid (1933) kongrelerinde sunulmuştur. Fransızca makaleler de 1931, 1932, 1933, yıllarına aittir.

Almanca yayınlar; biri tez olmak üzere toplam 30 adettir. Bu yayınlar 1904, 1906, 1916, 1924, 1926, 1927, 1929, 1930, 1931, 1932, 1935, 1935 yıllarında yapılmıştır. Bunların bir kısmı Alman Ulusal Kongrelerinde sunulmuştur.

Prof. Dr. Hamdi Suat Aknar'ın yayınlarında birlikte adı olan bilim adamları da şunlardır: Wieting Paşa (1907), Dr. Tevfik Halis (1927), Dr. Hasan Reşad Sığındım (1927), Dr. Lütfi Aksu ve Dr. Şevket (1927), Dr. Semiramis Rifat Tezel (1927).

Sonuç olarak, Prof. Dr. Hamdi Suat Aknar, tüm meslek yaşamı boyunca, 1904-1935 yılları arasında, düzenli olarak bilimsel çalışmalar yapmış ve bunları, çoğunlukla uluslararası alanda, Fransızca ve Almanca olarak bilim dünyasına sunmuştur. 1933 sonrası dönemde, İstanbul Üniversitesi dışında kalmış olmasına karşın, 2 Uluslararası Kongreye katılmış ve 3'ü Türkçe, 3'ü Fransızca, 6'sı Almanca olmak üzere toplam 12 yayın yapmıştır.

Tablo II. Prof. Dr. Hamdi Suat Aknar'ın yayınları.

Dil/Konu	Türkçe	Fransızca	Almanca	Toplam
Tez	-	-	1	1
Kitap	2	-	-	2
Bildiri	-	4	-	4
Yayın	5	6	29	40
Toplam	7	10	30	47

Gelişmeler

- Yeni Türkiye Cumhuriyeti, her alanda yenileşiyordu, Osmanlı Devleti, 300 yıl matbaa'da geri kalmış (1727), aradaki çok büyük açığı kapatmakta zorlanmış ve sonunda dağılma sürecine girmişti. Daha sonraki yenileşme çabaları yarım kalmış ve böyle bir süreçten gelen Darulfünun Hocaları'nın çoğu, yeni duruma uyumda zorlanıyordu.
- Cumhuriyet'in 10. yılına ulaşılmıştı (1923-1933), zorunlu olarak, M Kemal Atatürk tarafından 18 Kasım 1933'de Üniversite Devrimi yapıldı ve İstanbul Darulfünunu, İstanbul Üniversitesi oldu (12-14).
- Bu sırada, Almanya'da Hitler'den kaçış vardı. Çoğu Musevi asıllı bilim adamı Türkiye'ye geldi. Bunların başkanı Prof. Dr. Philippe Schwartz (1894-1977) (Resim 13) Patoloji Uzmanı'dır, Prof. Dr. Hamdi Suat Aknar (1873-1936)'ın yerine gelmiş oldu (8-10, 11-14).
- Ayrıca Prof. Dr. Siegfried Oberndorfer (1876-1944) de geldi.
- Bu arada, Milli Eğitim Bakanı Dr. Reşit Galip'in de (Resim 14), eski hocası Hamdi Suat Aknar'ın "dışlanmasında etkin olduğu" söylentileri vardır.
- Bu nedenlerle, Üniversitede kalması gerekirken, Hamdi Suat Aknar da, kuruluşundan bu yana, 36 yıl süre ile aralıksız görev yaptığı ve başında bulunduğu İstanbul Üniversitesi Patoloji Kürsüsü'nden ayrılmak zorunda kaldı.
- Yanlışlık anlaşılınca, M. Kemal Atatürk, üniversiteye dönmesi için Hamdi Suat Aknar'a haber gönderdi, çok kırılmıştı, bunu kabul etmedi (2-6,13,14).
- Sağlık Bakanı Prof. Dr. İ. Refik Saydam (Resim 15) arkadaşındı, işsiz kalmasını diye onu Vakıf Gureba Hastanesi'ne patolog olarak atadı, bu görevi kabul etti, ancak 3 yıl çalışabildi (6,14).
- Prof. Dr. Hamdi Suat Aknar'ın, yakalandığı şeker (DM) ve verem (tbc) hastalıkları nedeniyle sağlığı bozulmuştu. Heybeliada Senatoryumu'na yatırıldı ve 13 Mart 1936 günü, 63 yaşında vefat etti (6,14).

Ödülleri

- **Bilim Hizmet Ödülü**, Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştırma Kurumu (TÜBİTAK) tarafından, 1974 yılında, bilim insanı yetiştiren, kendi bilim dalının kurumsallaşmasını yapan, bilimsel kurum kurarak bilime üstün hizmet edenlere verilen, TÜBİTAK HİZMET ÖDÜLÜ (1974) Ord. Prof. Ata NUTKU ile birlikte, Prof. Dr. H. Suat Aknar'a verildi (12).

• **Hamdi Suat Aknar Konferansı**, 1-7 Nisan günlerinde, Türk Kanser Savaş Kurumu tarafından, Hamdi Suat Aknar'ın 18. ölüm yıldönünü olan 1954'den bu yana düzenleniyor (Tablo IV, Resim 16) (12). Ülkemizde kanser savaşının başlamasında büyük hizmetleri geçmiş olan "Prof. Dr. Hamdi Suat Aknar"ın anısına düzenlenen konferans geleneksel duruma gelmiş olup, Kanser Haftası içinde, her yıl başka bir bilim adamı tarafından verilmektedir. 1954-2006 yılları arasında toplam 49 Prof. Dr. Hamdi Suat Aknar Konferansı düzenlenmiştir (Tablo IV) (12).

• **Prof. Dr. Hamdi Suat Aknar poster bildiri ödülü, 29 Haziran - 2 Temmuz 2006** günlerinde Elazığ'da gerçekleştirilen 2. Türkiye Ekopatoloji Kongresi'nde Prof. Dr. Hamdi Suat Aknar adına, ilk olarak, **Prof. Dr.**

Hamdi Suat Aknar poster bildiri ödülü verilmiştir ve bu ödülün ilkinin Sivas Cumhuriyet Üniversitesi ile Elazığ Fırat Üniversitesi'nden bilim adamları almıştır.

Sonuç olarak, Prof. Dr. H. Suat AKNAR, ulusal ve uluslararası bilimsel çalışmaları ile ulusal alanda toplumsal çalışmaları ile Türkiye'de tıp eğitimi ve patoloji alanında, yüzyılın ilk üçte birine damgasını basmış, 1904 yılından günümüze ulaşan çizgide, Türk Tıbbının 100 yıllık katettiği yolun yönünü çizmiş, temel taşlarını döşemiş, yenilikçi bir bilim adamı, çağdaş dünya ile koşturmuş çalışmalar yapan, bir çok konuda öncü nitelikleri olan, ülkemizde yalnız çağdaş anlamda patolojinin kurucusu değil, deneysel patolojinin, coğrafi patolojinin, aynı zamanda çağdaş tıbbın da kurucularından birisi, belki de en önemlisidir.

Resim 13. Prof. Dr. Philippe Schwartz (1894-197),

Resim 14. Dr. Reşit Galip (Millî Eğitim Bakanı),

Resim 15. Dr. İbrahim Refik Saydam (8 Eylül 1881 Fatih-İstanbul, 8 Temmuz 1942 İstanbul). Türkiye'nin 2. Sağlık Bakanı ve 3. Başbakanı (15).

Resim 16. Türk Kanser Savaş Kurumu tarafından her yıl düzenlenen Hamdi Suat Aknar Konferansı'nın afişi (12).

ELAZIĞ'DA İZ BIRAKANLAR

Hamdi Suat Aknar (1873-1936) Tıp bilgini, profesör. Harput'ta doğdu. Askeri Tıbbiyeyi bitirdi. Almanya'da dört yıl öğrenim gördü. Gülhane Hastanesinde "patolojik anatomi" hocalığı, İstanbul Tıp Fakültesinde profesörlük yaptı. Özellikle patoloji alanında öncü çalışmaları oldu. Patolojik Anatomi Enstitüsü, patoloji Müzesi, Mikroskopik Preparat Arşivi, Kanser Laboratuvarı, kanserle Mücadele Cemiyeti Kuruluşlarını gerçekleştirdi. Ayrıca uluslar arası Karşılaştırmalı Patoloji Kurumunun ve Acte Cancerologica adlı bilim dergisinin kurucuları arasında yer aldı. Tahlil için alınan parçaları korumak için bir eriyik bulmuştur. Ayrıca çok sayıda bilimsel araştırmaları, incelemeleri vardır. Adı uluslar arası tıp literatürüne geçmiştir. Teşrih-i Marazi-i Umumi ve Feth-i Meyt adındaki öğrenci kitapları dışında çok sayıda bilimsel incelemesi vardır

Resim 17. Hamdi Suat Aknar ile ilgili Elazığ sayfası (16).

Kültür Kurulu Yayın Tarihi : 27 Mart 2004 Cumart.

Hamdi Suat Aknar (Elazığ) (1873-1936) Tıp bilgini, profesör. Harput'ta doğdu. Askeri Tıbbiyeyi bitirdi. Almanya'da dört yıl öğrenim gördü. Gülhane Hastanesinde "patolojik anatomi" hocalığı, İstanbul Tıp Fakültesinde profesörlük yaptı. Özellikle patoloji alanında öncü çalışmaları oldu. Patolojik Anatomi Enstitüsü, patoloji Müzesi, Mikroskopik Preparat Arşivi, Kanser Laboratuvarı, kanserle Mücadele Cemiyeti Kuruluşlarını gerçekleştirdi. Ayrıca uluslar arası Karşılaştırmalı Patoloji Kurumunun ve Acte Cancerologica adlı bilim dergisinin kurucuları arasında yer aldı. Tahlil için alınan parçaları korumak için bir eriyik bulmuştur. Ayrıca çok sayıda bilimsel araştırmaları, incelemeleri vardır. Adı uluslar arası tıp literatürüne geçmiştir. Teşrih-i Marazi-i Umumi ve Feth-i Meyt adındaki öğrenci kitapları dışında çok sayıda bilimsel incelemesi vardır.

Resim 18. Hamdi Suat Aknar ile ilgili Kenthaber'in sayfası (17).

Tablo III. Prof. Dr. Hamdi Suat Aknar'ın yayınları.

I. Türkçe
Ia. Kitaplar
1. Teşrih-i Marazi-i Umumi (Genel Patoloji). İstanbul, 1914. 2. Fethi Meyyit Ve Tıbbi Adlîde Ehemmiyeti (Otopsi ve Adli Tıpta Önemi). İstanbul, 1921. (1929 ve 1930 yıllarındaki kitapların 4. baskısını Latin harfler ile bastırdı).
Ib. Yayınlar
3. Aknar HS. Nebat kanserleri. İstanbul Üniv Tıp Fak Mec 1930; XII(3-4):125. 4. Aknar HS, Tevfik H. Erkeklerde habis koryo-epitelyoma. İstanbul Üniv Tıp Fak Mec 1932;XIV (9-19):333. 5. Aknar HS. Koryonepitelyoma. Sıh Mec 1935;XI(72):27. 6. Aknar HS. Ksantom ve habis urlarla iştiraki. Sıh Mec 1935;XI(74):182. 7. Aknar HS. Ksantom ve ksantomiasionlar. Deri Hast ve Frengi Klin Araş 1935;II (58): 579.
II. Fransızca
Ila. Bildiriler
8. Aknar HS. Sur la nature du soi-distant cancer des plantes et histogenese de ses metastases. "Bitki kanserlerinin histogenezi ve metastazi". IURSS Tıp Kongresi, Baku, 1930. 9. Aknar HS. Sur le soil-distant cancer des plants. "Bitki kanserleri üzerine". 2 iemme Congress International de Pathologie Comparee, PARIS! 1932. 10. Aknar HS. Consideration sur l'oeuf en tant qualiment. "Yumurta üzerine". I. Congress Inter d'Hygiene Mediterranee, Marseille, 1933. 11. Aknar HS. Coelotheliomes. "Çölotelyomalara". International Avrupa Kanser Kongresi, Madrid, 1933
Ilb. Yayınlar
12. Aknar HS, Mutlu Şevki K. Resultats des rechercher histo-bacteriologiques sur la granulomatose maligne. "Malign granulomun hsto-bakteriolojik araştırma sonuçları." Scheiz Med Wschr 1931;61(2):43. 13. Aknar HS, Sığındım HR. Sur l'histologie de la sarcomatose de Kaposi. "Kaposi sarkomu üzerine". Ann d'Anat Pathol 1932. 14. Aknar HS. Paresie homonyme tardive a la suite d'une hemorragie cerebrale. "Serebral kanama sonrası, geç dönem parazi homonin. IV. Reunion de la Soc Anato de Paris et Ann d'Anat Pathol 1933;X(8):-. 15. Aknar HS. Le cancer des plantes compare aux cancers du renge animal. "Hayvan ve bitki türü kanserlerin karşılaştırılması". Acta Cancrologica 1934;(1):1. 16. Aknar HS. Histogenese des chorio-epitheliomes ectopiques. "Ektopik korioepiteliomanın histogenezi". Ann d'Anat Pathol 1935;XII(45):493. 17. Aknar HS. Sur l'histogenese des chorion epitheliomaes ictopiques. Acta Cancerologica 1935;1(4):301.
III. Almanca
IIIa. Tez
18. Aknar HS. Die histologischen veraenderungen der lymphdrusen bei der post des menchen. "İnsan veba hastalığında lenf düğümlerinin histopatolojik bulguları". Inaug Diss Leipzig, 1904.
IIIb. Bildiriler
Hamdi SA, Tezi SR. Prekanseroz deri lezyonları. 22. Alman Patoloji Kongresi (Yayın N0:29) Hamdi SA. Çöloteliom. 24. Alman Patoloji Kongresi (1929).
IIIc. Yayınlar
19. Aknar HS. Die histologischen veraenderungen bei der des menschen. "İnsan vebasında histolojik inceleme". Ztschr f Hyg u Infektkrankh 1904;48. 20. Aknar HS. Der magen als inhalt einer rechtsseitigen zwerchfellernie mit sekundärer ansstülpung nach der bauchköhle zu, eine rechtseeitige pyonephrose vortauschend. "Sağ yanda piyonefroz ile birlikte midenin sağındaki herni ve çukur yapılan". Dtsch Ztschr f Chirurg. 1906;. 21. Aknar HS. Eine seltene aortenomalie. "Aort anomallii bir olgu". Dsch med Wochschr 1906;35. 22. Wieting, Aknar HS. Über die physiologische und pathologische melani pigmentierung und den epitelyumialen ursprung der melanoblastome. Ein primaries melanoblastom der Gallenblase. "Melanin pigmentinin fizyolojisi, patolojisi ve melanoblastomun epitelyum kaynağı. Bir primer safra kesesi melanoblastomu." Ziegler's Beitrage z Pathol Anat u z allg Pathol 1907;42:23. 23. Aknar HS. Über ergebnisse der immunisierungversuche gegen typhus exanthematicus. "Tifus ekantematikus için uygulanan immunserum testlerinin sonuçları". Ztschr f Hyg u Infektkrankh 1916;82:235. 24. Aknar HS. Neue konservierungsflüssigkeit. "Yeni bir koruma sıvısı"(Hamdi erili). Mühch Med Wschr 1924;46:1613. 25. Aknar HS. Drei horto-oder phytobezoaraefaele beim menschen. "Üç horto ya da fitobezoar olgusu". Dtsch Med Wschr 1926;50. 26. Aknar HS, Halil T. Sarcoma idiopaticum multiplex pigmentosum (Kaposi), haemoragicum (Köbner), besser perithelioma multiplex nodulosum cavernous lymphangiectoides cutaneum. "Sarkoma multipleks pigmentozum, hemorajikum peritelioma multipleks nodulosum kavernozum lenfanjiektoides kutaneum'dan daha iyidir". Virchow's Arch 1927;263:404. 27. Aknar HS, Sığındım HR. Über die beziehungen der acanthosis nigricans zu anderswertigen epithelveraenderungen und teilnahme der haut drüsen bei dieser krankheit. "Akantozis nigrikansın diğer epitelyum değişiklikleri ile ilişkisi ve deri eklerinin bu hastalığa katılması". Virchow's Arch 1927;263:412. 28. Aknar HS, Aksu L, Şevket. Über drei seltene bauchfellgeschwülste (Cystoadeno, et Gelatinocölotheliom). "Üç seyrek görülen periton tümörü üzerine. (Kist adeno, jelatinöz çölotelyom). Ziegler's Beitr z Pathol Anat u z Allg Pathol 1927;78:249. 29. Aknar HS, Tezel Rifat S. Ein multipler basal zelliger praekanzeroser dermatose fall in karzinom ausgeartet. "Kanser gelişmesinde multipl bazal hücreli prekanseröz deri değişiklikleri". Verh-d Dtsch Pathol Ges Danzig 1927;90. 30. Aknar HS. Pseudomyxoma peritonei (omentii) und desen metastasen bei einem mann verhandi d. "Psödomiksoma peritonei ve metastazi". Dtsch Pathol Ges Freiburg 1929;. 31. Aknar HS. Über die leprätuberkuloide der haute und der dermoidcysten. "Derinin ve dermoid kistin lepra tübretküloidi." Ziegler's Beitr z Pathol Anat u z Allg Pathol 1929;81:677. 32. Aknar HS. Ein fall von çölothelima epicardii multiplex. "Çölotelioma epikardi multipleks olgusu". Verh d Dsch Pathol Ges (Wien) 1929;281. 33. Aknar HS. Über die histogenese, bau und natur des sog. Pflanzenkrebses und desen metasasasen. "Bitki kanserlerinin histogenezi, büyümesi, doğası ve metastazi". Ztsch f Krebsf orschung 1930;30:6547-52. 34. Aknar HS. Endotelioma perithelliale bulbi pylorum. "Bulbus pilorinin periteliyel endoteliomu". Ztschr f Krebsf 1930;32(4):377. 35. Aknar HS. Morbus Daner. "Daries hastalığı". Virch Archiv 1930;279(1):237. 36. Aknar HS. Über die sich im magen bildenden fremdkörper (Trich. und hortobezoar und gastrolith). "Midede oluşan yabancı cisim (Triko ve hortobezoar ve mide). Dtschr Ztschr f Chirurg 1931;231(5-6):438. 37. Aknar HS, Sadıkoğlu H. Über die thymogen geschwülste. "Timojen tümörler." Virch Arch 1931;284(1):231. 38. Aknar HS. Über den sog. Pflanzenkrebs und seine Metastasen und ihre vergleichung mit den Tiergewachsen. "Bitki kanseri metastazi ve hayvan örneği ile karşılaştırması." Virch Arch 1932;287(1):29. 39. Aknar HS, Dilemre SA. Die histologischen veraenderungen der lymphdrüsen bei der granulomatosa "Lymphomatosis granulomatosa". Frankf Pathol 1932;44:338. 40. Aknar HS. Ein insular genetisches pankreas carcinom (Insuloma). "Adacık hücreli pankreas karsinom olgusu". Ztschr f Krebsf 1932;37(3):411. 41. Aknar HS. Über die metaplasien des basalzellenkrebses. Sein praecanceröses stadium und den charakter der bösartigen geschwulstzellen. "Basal hücreli kanser metaplazisi, prekanseröz durumlar ve malignite ile ilişkisi." Virch Arch 1933;289(2):510. 42. Aknar HS. Chorionepithelomatöse wucherungen verschiedener epithelien. "Epitelyum incelenmesinde koryoepitelyomatöz değişiklikler." Ziegler's Beitr 1934;93(2):390. 43. Aknar HS, Behçet H. Epidermodysplasia verruciformis. "Epidermodisplazi verukiform". 1934;291(3):738. 44. Aknar HS. Die histogenese der ektopischen chorionepitheliome. "Ektopik korioepiteliomanın histogenezi". 1935. 45. Aknar HS. Subepidermales sarkoid. "Subepidermal sarkoid". Virch Arch 1935;295(3):574. 46. Aknar HS, Öge KS. Suprascapular branchiogene ventrikuloide cyste. "Supraskapüler ventrikuloid kist". Virch Arch 1935;295(3):576. 47. Aknar HS. Xanthome und ihr zusammentreffen mit anderen geschwülsten. "Ksantom ve büyümesi ile birlikte görülen değişiklikler." Acta Cancrologica 1935;1(5-6):521.

Tablo IV. Hamdi Suat Aknar Konferansları Hamdi Hoca'nın 18. ölüm yıldönümü ile başlamıştır (1954-2006) (12).

1	1 Mart 1954	Prof. Dr. T. Remzi Kazancıgil	-
2	16 Mart 1955	Prof. Dr. Kamile Mutlu	Bağ dokunun patolojide ön.
3	2 Nisan 1956	Prof. Dr. Osman Nuri Aker	-
4	1 Nisan 1957	Prof. Dr. Muarem Köksal	-
5	26 Aralık 1958	Prof. Dr. F. Perihan Çambel	Epidermal karsinogenez
6	12 Haz. 1959	Prof. Dr. Cowdery	-
7	21 Haz. 1960	Prof. Dr. Berenblam	Onkogenез
8	13 Mart 1961	Prof. Dr. Necati Eranıl	Carcinoma in situ
9	30 Mart 1962	Prof. Dr. Muharem Köksal	K(Ç)öletelyomalar
10	18 Mart 1963	Prof. Dr. Kamile Şevki Mutlu	Bağ dokusunun önemi
11	23 Mart 1964	Prof. Dr. İzzet Kandemir	Kanser kemoterapisi
12	26 Mart 1965	Prof. Dr. Muhittin Ülker	Akciğer kanser
13	21 Mart 1966	Prof. Dr. Tevfik Berkman	Kemik tümörler
14	17 Mart 1967	Prof. Dr. Süreyya Tanay	Endo-myo-perikard tm.
15	22 Mart 1968	Prof. Dr. Cihat Borçbakan	Kanser met.- boyun dis.
16	3- 4 Nis. 1969	Dr. F. İroe	Kanser korunma ve tedavisi
17	3 Nisan 1970	Prof. Dr Nemci Ayanoğlu	Rektum kanserleri
18	7 Nisan 1971	Prof. Dr. Reha Uzel	Kollum kanserleri
19	5 Nisan 1972	Prof. Dr. Ayhan Çavdar	Akut myelomonositik lösemi
20	7 Nisan 1973	Doç. Dr. Afet Arkan	Onkojenik virüsler
21	1 Nisan 1974	Prof. Dr. M. Yenerman	Malign lenfomalar
-	1975	VERİLMEDİ	-
22	2 Nisan 1976	Prof. Dr. Ekrem Gülmezoğlu	Tümör immünolojisi
23	1 Nisan 1977	Prof. Dr. Perihan Çambel	Fare kanserleri
24	1 Nisan 1978	Prof. Dr. Hüsnü Göksel	Meme kanserleri
-	1979	VERİLMEDİ	-
25	3 Nisan 1980	Prof. Dr. İhsan Doğramacı	Sigara
26	1 Nisan 1981	Prof. Dr. Türkan Akyol	Atatürk ve sağlık
27	1 Nisan 1982	Prof. Dr. Nuri Sağıroğlu	Kanser-klinik sitoloji
28	1 Nisan 1983	Prof. Dr. Mahir Büyükpamukçu, Doç.Dr. Mehmet Fer	Bitkisel karsinojenler
29	9 Kasım 1984	Prof. Dr. M. Uluhan Berk	Kanser tedavi üniteleri
30	1 Nisan 1985	Prof. Dr. A. Muttalıp Ünal	Kanser cerrahisi
31	1 Nisan 1986	Prof. Dr. Bülent Berkarda	Kumarin türevleri
32	1 Nisan 1987	Prof. Dr. Sevgi Gözdaşoğlu	Çocukluk hodgkin hastalığı
33	8 Nisan 1988	İzmir- Prof. Dr. Namık Çevik	Anti-kanser ilaçlar
34	7 Nisan 1989	İzmir- Prof. Dr. Esin E. Üstün	Bilgisayarlı tomografi
35	5 Nisan 1990	İzmir- Prof. Dr.Gündüz Gedikoğlu	Çocuklarda kemik iliği nakli
36	2 Haziran 1991	İzmir- Prof. Dr. Dinçer Fırat	Kanserin sosyoekonomisi
37	6 Nisan 1992	Prof. Dr. Arif Hikmet Yüksel	Patolojide 47 yıllık anılar
38	7 Nisan 1994	Prof. Dr. L. Sezai Yaman	Hodgkin Hastalığı
39	2 Nisan 1996	İzmir- Prof. Dr. Ziya Kırkalı	Prostat kanseri
40	1 Nisan 1997	Prof. Dr. A. Önder Berk	Kök hücre transplantasyonu
41	1 Nisan 1998	Prof. Dr. Necdet Üskent	İnvazyon ve metastaz
42	12 Haz. 1999	Gaziantep-Celal Doğan- Muammer Güler	Gaziantep'te kanser sorunu
43	2 Nisan 2000	Prof. Dr. Ali Ayhan	Serviks kanserleri
44	2 Nisan 2001	Prof. Dr. İlhan Tuncer	Türkiye'de kanser sıklığı
45	30 Nisan 2002	Prof. Dr. Mehmet Öztürk	Kanser- moleküler biyoloji
46	3 Nisan 2003	Prof. Dr. Dinçer Fırat	Türk onkoloji tarihi gelişimi
47	5 Nisan 2004	Prof. Dr. M. Büyükpamukçu	Çocukluk lenfomaları
48	1 Nisan 2005	Prof. Dr. Şevket Ruacan	Kanser: 5000 yılın gündemi
49	7 Nisan 2006	UICC temsilcisi	UICC'nin kanser kontrol-öne

Sonuç ve öneriler

- Prof. Dr. Hamdi Suat Aknar, **ölümünün 70. yılında** (1936 - 2006), nasıl anılmalı?
- Ulusal ve Uluslararası alanda Hamdi Suat Aknar adına uygun etkinlikler (Patoloji ve Kansere Sempozyum ve Kongresi) yapılabilir.
- Kapsamlı bir "Hamdi Suat Aknar Ödülü" kurulabilir (Sağlık Bakanlığı, TÜBİTAK, TUBA, Ulusal Patoloji Dernekleri, vb.).
- Elazığ'da okuduğu okullara, Türkiye'de bir üniversite'ye, hastane'ye, tıp merkezine Hamdi Suat Aknar adı verilebilir.

Kaynaklar

0. Uzluk FN. Genel Tıp Tarihi I, AÜTF Yayını, Sayı 68, İstanbul: Güzel Sanatlar Basımevi, 1958.
1. Aykan TB. Patoloji, (Unat EK, editör) Dünya'da ve Türkiye'de 1850 yılından sonra tıp dallarındaki ilerlemelerin tarihi. Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Yayınları 4, İstanbul, 1988.
2. Aker ON. Türkiye'de Kansere mücadelesinin alemdarı: Hamdi Hoca. Gülhane Ask Tıp Akad Bülteni 1961; 5(4-5): 313-6.
3. Aker ON. Türkiye'de Patoloji Bilimine Hizmeti Geçenler. Prof. Dr. Hamdi Suat Aknar. Tr Ekopatol Derg 1996;2(1-2): 51-53.
4. Seçkin S. Aksoy F. Hamdi Suat Aknar'ın Türk Patoloji tarihindeki yeri. Tr Ekopatol Derg 1997;3(1-2):58-65.
5. Sunguroğlu İ. Harput Yollarında, Cilt: 1-4: İstanbul, 1958, 1959, 1961, 1968.
6. Tanay S. Genel Patoloji, Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Yayını, Sayı171, Ankara: Yeni Desen Matbaası, 1967; 1-13.
7. Canda MŞ. Başlangıçtan Günümüze Patoloji'nin Gelişimi. Temel Patoloji I, İkinci Baskı (M.Ş. Canda, T. Canda), Sivas Kansere Savaş Derneği Yayınları, No 6, Sivas: Dilek Basımevi, 1988; 9-18.
8. Naderi S. Mahzar Osman ve Türkiye'de Nöroşirürji'nin Doğuşu. İzmir: Dokuz Eylül Yayınları, 2004.
9. http://ataturk11.tripod.com/ataturk_devrimleri.htm
10. <http://www.turkcancer.org/biyografi.php>
11. Namal A. Ord. Prof. Dr. Philippe Schwartz'ın İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesinde Patoloji eğitimine katkıları. Türk Patol Derg 2003; 19(1-2):1-6.
12. Akyol T. Bir Profesörün hazin hikayesi. <http://www.milliyet.com.tr/2004/11/22/yazar/akyol.html>,
13. http://www.populermekal.com/haber_detay.asp?id=33
14. <http://www.elazig.gov.tr/tr/elazig/elazigdaizbirakanlar.asp>
15. <http://www.kenthaber.com/Arsiv/IzBirakanlar/Elazig/IzBirakan1061.aspx>

Yazışma adresi:

Prof. Dr. M. Şerefettin Canda
Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi
Patoloji Anabilim Dalı, İnciraltı-İzmir
Tel : 0232 - 412 34 02
E-mail : serafettin.canda@deu.edu.tr
